

David Jaroň

SIMOS

Do otevření SIMOS-centra zbývalo asi deset minut. S výjimkou technika, který se hrbil nad otevřeným krytem simtéky a usilovně proháněl veškeré kontrolní pomůcky, které měl po ruce, si osazenstvo řídící místnosti krátilo čas po svém. Operátoři většinou četli noviny, které si nakoupili cestou do práce, a popíjeli kávu z nápojového automatu v mezipatře.

Benedikt, operátor u kontaktního pultu C, v žádné denní tiskovině nelistoval, takže si mohl dovolit cítit se spokojeně. Jeho nálada se posléze živelně projevila v nárazu bezstarostného pohvizdování. Jako oběť si vybral irskou lidovou píseň - v jeho podání už ovšem sotva vypadala jako píseň, natož aby ještě zněla irsky.

"Nemůžeš toho nechat?" ohradil se Slavomír, řečený Pión, usazený u vedlejšího pultu. I on měl před sebou rozevřené noviny, ale na rozdíl od kolegů pohrdl krvákem ranních zpráv. Na značně opotřebované cestovní šachovnici si přehrával partie z rubriky *Našim šachistům*.

Benedikt zakončil mučení irské lidovky ďábelským španělským trylkem. "Co je? Nemáš rád hudbu?"

"To, co provozuješ, není hudba, ale akustický horor."

"No fakt," přisadil si Šimon, sousedící s Benediktem z druhé strany.

Benedikt pokrčil rameny a věnoval se dalšímu ze své pestré palety zlovyků - houpání na židli. "Heleď," obrátil pozornost k šachovnici, "být na místě bílého, udělal bych si teď rošádu. Tadyhle."

"To nepůjde. Rošáda se dělá s králem, víš?"

U pultu A zašustil novinový papír. Zpoza plachty *Vsetínského zpravodaje* se vynořil Kamil, hlavní operátor a Slavomírov občasný soupeř. Než však stačil něco jedovatého poznamenat, přerušilo ho zuřivé "Kurvafixdoprdeleprácel". Otočil se po zdroji nadávek, k technikovi u simtéky. "Co se děje, Lubore? Nějaký problém?"

"Problém, jo?" prskl technik. "Trojka je dokonale v prdeli. A šestka taky klekla. Zkurvyšrot plesnivý, nikdy se pořádně nerozchodil a teď..."

"Tak se na ně vykašli," rozhodl Kamil. "O místní SIMOSy stejně není velký zájem. Zavolej holkám do předsálí, ať to, co nejde, prostě vyřadí z nabídky. Dneska přijdou lidi hlavně kvůli těm novým."

"Jo, ty nové zázraky. To je taky věc... zkouškama prošly, ale kdoví, co... strašně zatěžují zdroj."

Technik se spojil se službou v předsálí a upozornil na nefunkčnost SIMOSů 3 a 6. Poté připustil, že jsou schopni a ochotni začít. Tedy až bude třeba.

"Trochu se to protáhne," tlumočil operátorům získané informace. "Sám velký šéf ještě bude do lidí hustit nějaké

úvodní pindy... co chce vykládat? Kdo chce vidět, co a jak, ať se do nového SIMOSů podívá a hotovo!" "No, to teda jo," souhlasil Šimon.

"To je takový psychologický tah," ozval se od šachovnice Slavomír vulgo Pión. "Lidi mají obavy z nového. Tak jim sám pan ředitel - i když tomu houby rozumí - řekne pár slov, lidi se uklidní a rychleji si zvyknou."

"No, to je fakt," souhlasil Šimon.

Kamil znova rozevřel noviny. "To máme ještě milion času."

"Fakt, že jo."

Pro Dalimila už simulovaná realita dávno nebyla žádnou novinkou. Poprvé se s ní setkal asi před půldruhým rokem, pár týdnů poté, co bylo na Sychrově s velkou slávou otevřeno SIMOS-centrum. Nijak tehdy nespěchal, aby byl mezi prvními návštěvníky. Nový, do nebes vynášený druh zábavy vyzkoušel až na doporučení nadšených kamarádů.

Napoprvé ho simulovaná realita nijak nenadchla. Vybral si totiž tuzemsko a ve snaze neriskovat zašel tak daleko, že zvolil i místní prostředí - prošel se simulovaným Vsetínem, aniž by ho procházka nějak upoutala. Ve srovnání s originálem, kde žil a kde si na toto živobytí vydělával, zvláště ostře vynikly některé nesrovnalosti, zvláště co se týče chuti a čichu. Při dalších návštěvách SIMOS-centra si na doporučení svého kamaráda vybral Jižní Karpaty, oblast Černejských hor. Tam se mu líbilo víc. Simulované vůně a pachy neměl možnost porovnat s originálem a ušetřil si znechucení nad deformovanou chutí piva.

Úvodní proslov před zahájením provozu nových SIMOSů mu připadal zbytečně sebechvalný. Ale dokázal se s tím smířit. Koneckonců, dnes je tu kvůli Pavlíně; hlavně, že se baví ona.

A Pavlína se bavila. Simulovaná realita si ji získala hned při první návštěvě a od té doby jí věnovala většinu volného času. Vyzkoušela už všechny dostupné simulace, mnohé z nich několikrát. Rozšíření nabídky pro ni znamenalo stejný příslib nových prožitků jako nově otevřená cukrárna. Dalimilovi bylo jasné, že ani tady nedá pokoj, dokud neochutná od všeho. Byl ochotný jí to dopřát.

Seděl a po očku ji pozoroval. Byla roztomilá, jak tu seděla, nedočkavá a současně soustředěná. Pozorně sledovala i část výkladu věnovanou simulacím jako takovým, při němž většina posluchačů znuděně koukala do podlahy, nebo se tlumeně bavila.

Řečník - podle všeho samotný ředitel společnosti - ostatně předpokládal, jak málo je pravděpodobné, že se někdo z návštěvníků setká se SIMOSEm poprvé. Brzy přešel k jádru věci.

"Nově nabízené simulované reality, simulace pod čísly dvacet šest až čtyřicet, vám po technické stránce nabízejí stejně plný zážitek jako simulace nabízené doposud - pokud tedy nemluvíme o celkovém zkvalitnění vjemů, a to zejména vjemů chuťových a hmatových. Na rozdíl od nižších pořadových čísel, kde se jedná o simulaci opravdového světa, v nové části nabídky vám předkládáme simulace možného světa. Každé prostředí, které je tu vytvořeno, odpovídá některému směru

alternativního vývoje. Zjednodušeně řečeno, simulovaný svět je takový, jaký by mohl být, kdyby se některá historická událost nestala, nebo proběhla jinak.

Například - všichni víme, že v roce devatenáct set osmdesát byl spáchán atentát na Johna Lennona. Říkáte si, že život jednoho beatového zpěváka nemůže nijak výrazně ovlivnit historii..., v tom případě vám doporučuji SIMOS třicet devět, který ukazuje svět, v němž Lennon přežil. Podivíte se, jaký vliv na světové mírové hnutí může mít někdo, za nímž stojí davy!"

"Teda," žasla Pavlína.

"Z pobytu v alternativních realitách nemusíte mít strach, v žádné z nich se nemůžete ocitnout v opravdovém nebezpečí. Navíc máte možnost využít služeb průvodce, který má přehled o událostech daného SIMOSu."

"Skutečného průvodce?" zeptal se kdosi.

"Simulovanou osobu, ovládanou zvenčí operátorem. Přímo na místě vám objasní, cokoli budete chtít, a ukáže vám, co stojí za vidění. A teď, když dovolíte, vám zkusím alespoň v hrubých rysech přiblížit nově nabízené simulace..."

III

"Trochu to vlečou," reptal Benedikt, zatímco se rýpal špendlíkem v zubech. Seděl přitom s nohama opřenýma o horní desku kontaktního pultu. Měl zlozvyků tolik, že je občas musel kombinovat, aby je všechny stihl.

"Jen si poseď," nabádal ho Kamil. "Až začnem, budeš vděčný za každé vydechnutí."

"Já vím. Třeba třicítka je docela záhul. Moravskoslovenský spor o hranice..."

"Bitva u Puchová," vzpomněl si Slavomír. "Dost drsné."

Dvojazyčné nápisy na obchodech, všude vojenská policie, se kterou se nejlíp domluvíš maďarsky. Nádraží, vymazané ze světa jedinou spojeneckou ruskou raketou."

Benedikt pokrčil rameny. "Lidi chtějí hrůzu... byls ve třicet sedmičce? Nevynalezli tu spalovací motor; místo toho se už skoro tři století zdokonaluje Newcomenova konstrukce parního stroje. Ten svět se normálně dusí. Ottův svítiplynový motor z roku osmnáct set šedesát sedm byl zavržen jako neekologický... Anebo jedenatřicítka."

"No fakt, že jo."

"Sakra, člověče, umíš říct i něco jiného?"

"Jo. No fakt."

"Moje sestra by nejspíš brala toho Lennona," uvažoval Dalimil nahlas. Listovali s Pavlínou v tlusté brožuře, doplněné barevnými ilustracemi, generovanými tak šikovně, že byly k nerozeznání od fotografií. Hlavní slovo při výběru měla ovšem Pavlína.

"Co s Lennonem... však na něj dojde..." Rázně odmítla i moravsko – slovenský konflikt a vzápětí i svět bez benzínových motorů. Chvilí váhala nad Evropou pod nadvládou Karla Čtvrtého. Potom obrátila několik listů a přes celou stránku se *rozzářila* majestátní stavba, usazená v záplavě bujně zeleně.

"Tohle!" vyhrkla okamžitě. "SIMOS dvacet sedm," četla v popisu pod obrázkem. "Podívej se... to je rožnovský hrad! V Rožnově jsi bydlel, že?"

"Jo. Jenže ten hrad jsem nikdy neviděl ani jako zříceninu.

Někdy v šestnáctém století se v něm usídlili loupežníci, a tak ho vrchnost nechala zbořit... alespoň se to takhle povídá. Potom byl rozebrán na stavební materiál. V tomhle SIMOSu je to jak? Loupežníci se ubránili a ovládají Rožnovsko?"

"Ne... o loupežnících tu nic není. Jan z Pernštejna si podržel hrad ve svém vlastnictví a dále ho udržoval, zveleboval a rozšiřoval. Spolu s hradem vzkvétalo i město Rožnov, v němž současně docházelo k prudkému rozvoji chovu koní a rozkvětu kovářských řemesel... později byl Rožnov pod Radhoštěm vyhlášen lázeňským městem a tento statut si udržel dodnes... Rožnov je lázeňské město?"

"Bývaly tam klimatické lázně."

"Máte vybráno?" Objevila se vedle nich jedna z uvaděček. Byla to zbytečná otázka - dívka svou profesi ovládala dobře, a tak poznala, kdy se *zákazník* rozhodl. "Budete si přát dvojmístnou kabinku, mám pravdu?"

"Budeme," souhlasila Pavlína.

Dívka je doprovodila do sálu a dohlédla, aby se správně usadili. "Vidím, že tu nejste poprvé," konstatovala spokojeně, když viděla, s jakou rutinou se chopili neuropřileb. "Přejete si průvodce?"

Pavlína odsouhlasila i průvodce.

"Prosím. Vyčkejte laskavě připojení. Přeji vám příjemný pobyt."

"Bendo, práce!" upozornil Lubor. "Přestaň se štourat v nose a funguj!"

Benedikt se zachoval podle upozornění. "Co to máme?" ptal se, zatímco si nasazoval neuropřilbu.

"Dvacet sedmička. Úplně ti tu dovolenou závidím."

"Však já si ji taky skoro závidím..."

Iniciační signál SIMOSu 27 aktivoval neurokontakty v přilbě.

Benediktovu tvář ovanul mírný větřík. Pod nohama ucítil dlažbu, uslyšel vzdálený šum města. Na jásavě modré obloze, pocákané bělostnými kaňkami obláčků, se rozzářil sluneční kotouč. Vzduch voněl čerstvě zalitými záhony.

Tak... kdepak máme *zákazníka*? Aha - to budou támhle ti dva.

Benedikt naladil pracovní úsměv a vykročil k mladému páru, který postával ve stínu vzrostlé borovice.

Simulace Dalimila zpočátku znervózňovala. Připadal si jako po první noci strávené v bytě Pavlíniných rodičů. Šel se tehdy ráno umýt a dlouho tápal v koupelně; standardní panelákové jádro se mu snažilo vnutit dojem, že je doma, ale zároveň ho mátlo drobnostmi, které se od jeho domácí koupelny odlišovaly. Jako by byl ve svém bytě, ale zároveň i někde jinde.

Dalimil často jezdil do Rožnova navštěvovat sestru, a tak měl přehled, co je kde nového. Simulované Masarykovo náměstí na něj působilo stejně nepříjemným dojmem jako ona ranní návštěva

koupelny. Třeba už proto, že se zjevně nejmenovalo Masarykovo - v dlážděném středu náměstí stála socha boha Radegasta.

Na místě, kde byl zvyklý vidat ohyzdnou sklokovovou škatuli sportovních potřeb, stál dům, stylově dokonale ladící s okolím. V domech okolo náměstí bylo vůbec mnohem méně obchodů; co se týče aut, bylo jich tu ještě méně, přesněji žádné. Na západní straně náměstí, u cedule "*Čunkovic koňotaxi. Okružní jízdy mjestem, vyhlídkové jízdy*" postávali dva bělouši, zapražení do lehkého kočáru.

"Podívej se," strkala Pavlína Benediktovi zrcátko. "Máš svoji podobu!"

Návštěvník SIMOSu bývá "vložen" do těla, vytvořeného uvnitř simulace zvláště pro tento účel. Toto tělo mívá tuctové, bezvýrazně všední rysy. V zrcátku však Dalimil spatřil vlastní obličej. I Pavlína si byla podobná do poslední pihy.

"To je zásluha nově vyvinutých morfigových programů," řekl někdo za nimi. Stál tam černovlasý muž s hustým, kartáčovitým knírem. "Jmenuji se Benedikt Budínka a jsem váš průvodce pro tento svět."

"To říkali!" zajásala Pavlína. "Že dostanem průvodce!"

"Hm... jistě. Takže - máte nějaké přání ohledně programu?"

"Já bych chtěla vidět hrad!"

Dalimil zachytil Benediktův tázavý pohled a přikývl. S Pavlínou po boku si připadal jako otec na nedělním výletě.

"Prosím," pokynul průvodce. "Následujte mne."

Zavedl je ke stanovišti Čunkovic koňotaxi. "Mistře," oslovil kočího, podřimujícího na kozlíku, "vzal byste nás k hradu?"

Kočí nejevil známky toho, že by se byl býval probudil, ale přesto odpověděl. "Každý chce dneska k hradu." Ukázal palcem přes rameno na prázdná sedadla.

"Děkujeme." Benedikt pomohl Pavlíně do kočáru. "Mimochodem, víte, mistře, že máte na té vaší ceduli pravopisnou chybu?"

"Nevím!" odvětil kočí nevlídně.

Benedikt chtěl diskutovat, ale upoutalo ho cosi za kočárem.

Dalimil sledoval jeho pohled. Budova městského úřadu stála tam, kde na ni byl zvyklý. Přes celou šíři fasády se však klenul reliéfní nápis: MJESTSKÝ OUŘAD. Tak nejen historické události se vyvinuly jinak, napadlo ho. Dokonce i pravidla pravopisu... pobavilo ho to. A trochu to zmírnilo jeho stísněné pocity.

Rozjeli se. Pavlína se rozhlížela jako třeták na školním výletě. Každou chvíli Dalimila tahala za rukáv a upozorňovala ho na něco, co ji zaujalo. A zaujalo ji skoro všechno, co cestou z náměstí míjeli. Záhon květin před kostelem, břečtanem obrostlý dům i kolemjdoucí chodci ("...viděls, jaký měla ta ženská klobouk?").

Benedikt se usmíval a už se ani nemusel příliš přemáhat. Ve dvacet sedmičce se mu líbilo. Byl to svět, který měl klid a mír zakódován přímo v základním programu. Idylický svět = idylické průvodcování.

Přejeli přes most u světelné křižovatky (z reálného "X"

zbývalo pouhé "T" - ze středu města byla vyloučena automobilová doprava) a odbočili směrem k Jižnímu městu. Za ohybem řeky, zpola kryta výběžkem Pálkovny, se objevila v dohledu pětice mohutných věží hradu Rožnov. Pavlína uchváceně vzdychla.

Dalimil si prohlížel řeku. "Tady nebyla povodeň?" zeptal se.

"Myslíte tu v sedmadevadesátém? Ne."

"Hm... a co Tesla?" napadlo Dalimila. Současně však pohlédl směrem, kde byl zvyklý vídat komíny průmyslového areálu.

Benediktovu odpověď ani nepotřeboval.

"Nikdy nebyla založena. Totéž se týká Gumáren Zubří a té valašskomeziříčské chemičky."

"Žádný větší průmysl?"

"Pily. Kovárny. Tkalcovny. Cestovní ruch."

"A stačí to? Mně se zdá, že..."

"Dalíku," dloubla ho Pavlína do boku. "Nech toho. Nekaž výlet. Prostě se *dívej!*"

Dalimil pokrčil rameny a pokusil se *dívat*. Nábřeží lemovala řada secesních vilek, obklopených učenými a naondulovanými zahradami. Bez přívalu lidí, stěhujících se za prací do velkých průmyslových podniků, si Rožnov pod Radhoštěm zachoval malebnou lázeňskou ospalost.

Na Jižním městě nebylo pochopitelně ani stopy po panelových domech. Zato lidí tu bylo o poznání více než jinde. Kočí zpomalil a kdykoli další postup spřežení zkomplikoval nějaký chodec, bručel si do vousů nějaké nadávky. Pavlína hodnotila vycházkové oblečení kolemjdoucích žen.

"Všichni jdou někam... jakoby k hradu," všiml si Dalimil.

"No jo, máte pravdu. Promiňte," obrátil se Benedikt na kočího. "Na hradě se něco děje?"

Kočí mu věnoval pohled, prosycený vyváženou směsí údivu a pohrdání. "Přijede kulturní patron Hajda." Zastavil spřežení. "Dál nemůžu," prohlásil. "Koně se plaší, když mají kolem sebe moc lidí. Dostanu sto padesát slivokorun."

Benedikt zaplatil, vystoupili a vmísili se do houstnoucího proudu lidí.

"Kdože to přijede?" ptala se Pavlína.

"Něco jako ministr kultury," vysvětloval Benedikt. "Pochází odtud a občas sem zajede. Na hrad. Část hradních prostor patří jemu. Zbytek, kromě nižších - ehm, tedy zbytek je přístupný veřejnosti."

Blížili se k hradu. Lidí přibývalo. Dalimil chvílemi ztrácel přehled, kde má zrovna své děvče.

"Podívej, to je on," zjevila se náhle Pavlína odkudsi zezadu a ukazovala list papíru s fotografií asi padesátiletého muže.

"Vypadá jako docela příjemný pán, že?"

"Safra, to je dědek... Kde jsi to vzala?"

"Rozdávají to tu. Tohle taky." Zamávala Dalimilovi před obličejem lepenkovým kruhem se svazkem barevných stužek.

"Mávátko!"

"Hezký. Hele, drž se u mě, ať se někam..."

"Jé, támhle je zmrzlina! Já vás doběhnu!"

Dalimil bezmocně sledoval, jak se Pavlína prodírá ke stánku se zmrzlinou. "Někdy mám nutkání ji hlídat, aby nevběhla pod auto," postěžoval si.

"Ať si užije," mínil Benedikt. "Tady se nemá kam ztratit."

"Doufejme. Hm - poslyšte, můžu se na něco zeptat? Ten patron... vy jste opravdu nevěděl, že tu dnes bude? Vy nevíte, co všechno je do tohohle SIMOSu naprogramováno?"

Došli už tak blízko ke vstupu na první nádvoří, jak jen to bylo možné. Všichni se tísnili co nejbliž k bráně. Dalimil s průvodcem se zastavili na okraji mírně se zvedající loučky, trochu stranou od hlučícího davu.

"Ono je to složitější," vysvětloval Benedikt. "Simulace je samozřejmě předem programovaná. Ale programování do všech podrobností by bylo neúnosně složité. Programové vybavení je tedy sestaveno tak, že si je samo schopno dotvořit detaily. Je sem například vloženo několik osob předem připravených a do puntíku propracovaných. Zbytek obyvatelstva si SIMOS vytvoří sám. Vzato kolem a kolem jich není potřeba zase tolik, uvážíme-li, že je simulována jen velmi omezená oblast - vývoj politiky nebo děje v sousedních městech existují pouze v programech. Je to taková virtuální část simulovaného světa... A ještě další věc - simulace se nevypínají. Po každém vypnutí zdroje by se musely programovat znovu, a to by se nevyplatilo. V době, kdy se neprovádí, je simulace převedena do takzvaného neutrálního stavu. Omezí se vstup a výstup, ale programy běží dál; dá se říct, že zdejší lidé nepřetržitě žijí své simulované životy... no, a to je důvod, proč se tu objevují věci, o kterých nevíme. Třeba to, že patron Hajda přijede na hrad zrovna dneska."

"Nemůže se to vymknout kontrole?"

"Systém je jištěný programovými bloky, které nepřipustí nežádoucí události."

"Třeba povodeň..."

"Nebo vypuknutí války," přikývl Benedikt. Což se samozřejmě týká jen těch SIMOSu, kde je to opravdu nežádoucí, dodal v duchu. A pak bychom tady měli latentní tematické rezervy, ale náhodnému návštěvníkovi není třeba vykládat všechno, že.

Na vzdáleném konci cesty vypukl jásot a vmžiku se rozšířil davem jako jiskra po zápalné šňůře. Lidé se rozestupovali před čtyřmi jezdci v červenomodrých uniformách. Za jezdci se šinula dlouhá, stříbřitě zelená limuzína. Krátký průvod uzavírala opět čtveřice jezdců.

"Už jede," poznamenal Dalimil. Marně se mezi lidmi snažil zahlédnout Pavlínu. Jedno z mávátek, kmitajících vzduchem, však určitě patří jí. Hraje si na to, že je místní. Baví se.

Limuzína dorazila před bránu. Strážci sesedli z koní a vykličili mezi lidmi prostor. Teprve poté se objevil patron Hajda, tmavě oděný muž s náběhem na pleš a na pořádné břicho. Vstřícně rozpřáhl ruce a dlouze mluvil. Protože však mluvil bez zesilovací techniky, na loučce nebylo slyšet ani slovo.

"Řekl bych, že se vítá," improvizoval hbitě Benedikt.

Vtom patron přerušil řeč, pokynul dvěma strážcům a cosi jim

úsečně přikázal.

"Něco se děje," odhadoval Benedikt. Než však stačil vyslovit domněnku o odhaleném narušiteli, strážci vyvedli na volné prostranství nějakou ženu. Dalimil vyskočil čtvrt metru vysoko.

"To je Pavlína!" zařval.

"No jo, opravdu. Zkusíme se dostat blíž. Sice o nic nejde..."

V té chvíli Benedikt zjistil, že mluví do prázdna. Dalimil se vedral mezi lidi a dav se za ním zavřel.

Benedikt si skousl rty. Ten simulační turista brzy udělá rozruch. Vrhout se za ním - to by mohlo ten rozruch jen nezdravě rozmnožit. Těžko říct, co Hajda zamýšlí. Zřejmě jde o gesto - veliký patron osobně promluví s obyčejným člověkem. Program nepřipustí nějaké divočiny. Na druhou stranu, něco jiného je mluvit o bezpečnostních blocích a něco jiného je čekat, až zaberou... dobrá. Když sledovat, tak alespoň z bezprostřední blízkosti.

Vyslal v mysli příkaz. Neuopřilba příkaz přijala a přitáhla Benediktovo vědomí zpět do reality. Znovu kolem sebe uviděl řídicí místnost a kolegy operátory, vnořené do simulací.

"Co je?" zajímal se Lubor, když zaregistroval výstup před ukončením limitu.

"Nouzovka, nultý stupeň. Měním styčnou osobu," oznámil Benedikt. "A... koho můžeš uvolnit?"

"No, snad můžu odvolat Pióna. Má zrovna..."

"Pošli ho prověřit tematickou rezervu dvacet sedmičky. Já se vracím." Soustředil se na vhodnou styčnou osobu a sklouzl zpět do idylického světa lázeňského Rožnova.

Strop řídicí místnosti se opět rozplynul do šmolkové modři.

Benedikt zjistil, že stojí vedle patrona Hajdy a pevně svírá Dalimilovo rameno. Letmým pohledem si ověřil, že má na sobě uniformu velitele ochranky.

Tohle byla svým způsobem skvělá trefa, současně však konec nadějí, že by se věc vyřídl bez rozruchu. Podle toho, jak se tvářili členové ochranky, přerušil velitele svým vtělením přímo uprostřed nějakého rozkazu.

"Pane...?" ozval se po chvíli hustého mlčení nejbližší strážce.

"Nějaký problém?" přidal se Hajda.

Osoba, kterou nechal vyvést z davu, byla doopravdy Pavlína. Na tričko si nechávala kapat čokoládovou polevu z dvojité porce pomerančovojahodové zmrzliny a s mávátkem připraveným v pohotovostní poloze napjatě sledovala, co se kolem ní děje.

"Ehm... co jsem to říkal...?" Benedikt okamžitě poznal, že nezareagoval zrovna vhodně. Na tvářích strážců se bleskově usadil výraz "toho muže neznáme". Pohled patrona Hajdy zchladl na absolutní nulu.

"Já jsem říkal," zasyčel, "abyste zajistil narušitele!"

"Provedu!" vzpamatoval se Benedikt. Rázně postrčil vzpouzejícího se Dalimila k bráně. "Jdeme. A bez řečí!" Do ucha mu sykl: "Klid! To jsem já!"

"Kdo já?"

"Benedikt. Až budu moct, vysvětlím vám to."

Ať už Dalimil věřil nebo ne, přestal se zmítat a nechal se odvést do místnosti předběžného zadržení, čtverhranného kamrlíku s holými zdmi a úzkou dřevěnou lavicí.

"Nechtě mne o samotě s provinilým," poručil Benedikt. Strážci se odklidili za dveře.

"Tak jenom v rychlosti - abychom zvládli i situace, které nejsou tak docela v plánu, je v každé simulaci připraveno pár osob, které můžeme podle potřeby využít. Jsou to většinou lidé na vyšších místech, abychom jejich prostřednictvím měli možnost zasáhnout do situace na co nejvyšší úrovni. Já teď zjistím, kde je Pavlína a pokusím se vás dostat..."

"Co když vám nevěřím?"

"Nikdo zdejší by přece nevěděl, co jste zač."

"To nic nedokazuje."

Krucinál, napadlo Benedikta, nehraje to on náhodou? Konečně má pocit, že se něco děje, tak si hraje na špionážní film a je si jistý, že se nemůže nic stát. Tak jednoduché to ale není...

Otevřely se dveře a v nich stanul Hajdův pobočník. "Máte se ihned hlásit u patrona," oznámil dřív, než na něj Benedikt stačil z titulu své funkce pustit trochu hrůzy. "Povedu vás," dodal.

Benedikt spolkl poznámku, že trefí sám, a opustil místnost předběžného zadržení. Jako mnohočetný, modročervený stín se k němu na chodbě připojili čtyři strážci; ne už ovšem lehká slavnostní ochranka, ale drsné gorily s tupými výrazy, ověšené zbraněmi.

Benedikt z toho neměl dobrý pocit. Navíc brzy poznal, že nejdou do patronovy kanceláře. Mířili do severního křídla hradu, kde sestoupili do nižších pater. Ocitli se v dlouhé, holé a studené chodbě. Benediktovi přeběhl po zádech mráz. Ne kvůli průvanu, který chodbou protahoval. Poznal, kam jdou. Tahle část simulace zatím nebyla aktivována. Vůbec by se sem neměli dostat.

Ale byli tu. Pobočník kódovou kartou otevřel masivní dvojkrídle dveře na konci chodby. Prošli do místnosti, která - pokud to Benedikt mohl posoudit - nejenže neměla být přístupná, ale rozhodně neměla vypadat *takhle*.

Vstupní dveře byly zevnitř obloženy dřevem. Dokonce měly i solidní kliku z leštěné mosazi. Stěny byly plné zrcadel, rozvěšených tak, že sama místnost vypadala desetkrát větší, než ve skutečnosti byla. Mezi zrcadly visely rozměrné (bezpochyby originální) olejomalby, podél stěn stály zástupy soch, provedených povětšinou podle neoděných modelů. Vše osvětloval bohatý křišťálový lustr.

U stěny proti dveřím stál široký psací stůl, přecpaný obrazovkami a tlačítky.

Za stolem seděl patron Hajda. Stiskl tlačítko na stolní desce a dveře se s temným zaduněním zavřely.

"Popravdě řečeno, zklamal jste mě," oslovil Benedikta. "Myslel jsem si, že je na vás spolehnutí. A zatím stačí jediný výtržník, abyste odhalil svou pravou tvář."

"Nevím, o čem mluvíte, patrone."

"Vy odmítáte zadržet rušitele, vyprávíte mu o tom, že máte své lidi na nejvyšších místech, odhalujete mu nějaká krycí jména a nakonec nevíte, o čem mluvím?"

Sakra, sakra, sakra! Benedikt měl co dělat, aby nezaklel nahlas. Je tu odposlech! Určitě bude souviset s tematickou rezervou... já byl vždycky proti tomu, aby se sem ta laboratoř cpala!

"Co jste udělal s tou... s tou dívkou z davu?"

"A hledme - o to vám jde! Tak ona má s vámi nakonec něco společného...? V tom případě se mi podařil úžasný zásah. Udloubnu si z lidu obvyklou dávku požitků a hle - vyhmátnu úplný poklad! Nitku, vedoucí ke spiknutí! Jak tedy chcete. Provedeme menší konfrontaci."

Stiskl další tlačítko a - samozřejmě, jak jinak - jedna ze stěn se odsunula stranou. Ve vedlejší místnosti seděla u kulatého stolu.

Pavčina a pořádala zmrzlinový pohár. Zjevně byla navýsost spokojena. Zvědavě pohlížela na vysokou koncentraci uniforem, zmnohonásobenou zrcadlovými odrazy.

Benedikt ji nevnímal. Cívil za ni, kde se v rohu místnosti rýsoval spletitý přístroj. S hrůzou v něm rozpoznal více než známé tvary.

"Simulační aparatura," vydechl.

"Ale, ale," Hajda bubnoval prsty na stolní desku. "Čím dál tím lépe. Tak vy znáte zařízení, které právě dovývíjela tajná laboratoř? Začínáte mne opravdu zajímat. Mohu mluvit na rovinu. Nebudu to zařízení tady vydávat za filmové studio, protože nedoufám, že v sobě hostíte pubertálně naivní mozeček. Tato slečna byla poctěna výběrem pro účinkování v mém relaxačním programu, nazvaném *Zahrada rozkoši*. Nemůžu, nechci, neumím a nebudu vám vysvětlovat, jak to funguje, ostatně mám dojem, že o tom víte možná víc než já. Slečna poslouží jako předobraz k vytvoření postavy, věřím, že té nejlepší, jakou jsem měl kdy možnost ve své *Zahradě poznat* Originál slečny samozřejmě zůstane neposkvřněn..."

"Ještě že tak. Jinak by..."

"...přestože, bohužel, bude muset být zlikvidován, neboť slečně bylo dopřáno poznat tajemství hradu Rožnov."

Benedikt strnul. Tajná laboratoř, vložená do SIMOSu 27 jako rezerva pro případ, že by opadl zájem o prohlídky památek, se nejen dokázala sama aktivovat, ale i rozvinout a spojit s rozběhlým světem; a co víc, její osazenstvo opustilo plánovaný žertovný program (vývoj paprsků neviditelnosti) a dospělo k sestrojení simulační aparatury, kterou si vysoký činitel okamžitě rezervoval pro ukájení svých choutek...

Benedikt po očku pozoroval strážné. Pochyboval, že by ho poslechli, kdyby jim zavelel rozchod.

Kdesi nad stropem hučel ventilátor, ale podle kvality vzduchu bylo zřejmé, že opravdu pouze hučí. Jediný filtr, kterým přítomný vzduch v poslední době prošel, bylo několik párů plic.

Nikomu ze zúčastněných to však nevadilo. A obzvláště to

nevadilo Pietru Zblujsovi. Šílení vědátůři, kteří mají na hraní celé tajné laboratoře, neberou na podobné drobnosti ohled.

Pietro, rozježený a neholený, divoce gestikuloval před shromážděním podobně postižených, ale přece jen klidnějších vědeckých pracovníků.

"...jde v podstatě o to, že náš problém leží zcela jinde - chápete, oč tu běží? Co? Tak ještě jednou: musíme pozastavit vývoj kreativních simprogramů. Pokud možno je musíme utajit před naším milovaným zaměstnavatelem, a když to bude nutné, zničme je. Je to obrovská škoda, to mi věřte, zisky ze zábavné funkce tohoto systému by byly přímo astronomické... jenže jsou životu nebezpečné! Jak víte, vstupy a výstupy simprogramů se bezkontaktně napojují přímo na nervová zakončení mozku. U nekreativních simprogramů, třeba u těch šukaček, co nad nima slintá náš šéf a mecenáš, žádné nebezpečí nehrozí. Přístroj se zapne - uživatel je v simulaci, přístroj se vypne - uživatel je zpátky v realitě.

Kreativní simprogramy jsou však nepoměrně složitější, a nejenom to - ony se vyvíjejí a přetvářejí samy sebe. Tím svou složitost ještě zvyšují. A od určitého stupně složitosti vstupuje do hry takzvaná Zblujsova mez."

Odmlčel se, aby ve vydýchaném vzduchu provedl nemožné - nabral dech na další řeč.

"Zblujsova mez určuje míru složitosti, pod níž je ještě simprogram bezpečný. Po překročení meze přestává provozu programu stačit kapacita přístroje a - abych tak řekl - přetéká do mozku uživatele."

"Přímo do mozku?" zeptal se jeden z přísedících.

"No ano! Nevyužitou část mozkové kapacity zaplní takzvané reziduální programy, schopné fungovat i po odpojení přístroje... Všeobecně se tvrdí, že bioelektronické prvky mají blízko ke struktuře živého mozku - tady máte pádný důkaz tohoto tvrzení...! Reziduální programy tedy zůstávají a nadále ovlivňují smysly uživatele - nebo bych snad měl říct *hostitele*? -, provádějí to, nač jsou stavěny: "přepíší", tentokrát trvale, historické události, průběh dějin... a v důsledku toho i vnímání současného světa."

"A... může takový člověk dál žít ve svém světě?"

"To je otázka. Záleží na tom, nakolik lidské vnímání světa souvisí s tím, jaký je tento svět doopravdy. Já myslím, že by si to dotyčný ani neuvědomil. Jedině pokud by se delší dobu zdržoval poblíž simprogramové aparatury - generátor přístroje vytváří proudy, které by reziduální programy v mozku trochu mátly - tehdy by mohl zjistit, že najednou zdánlivě pochází z jiného světa než ten, kdo zůstal v realitě... mám k dispozici pouze dohady. Tak šílený nejsem, abych to zkusil na sobě - děje se něco, pane podasistente?"

Druhý podasistent Mikulka byl bledý jako smrt. "Promiňte," zaúpěl. "Mně se udělalo nevolno - promiňte! Ono totiž..." Zmlkl a jeho pohled zesklivatěl. Pak náhle prudce potřásl hlavou a ospalým pohledem se rozhlédl kolem. "Co... já - že bych na

chvilku usnul?"

"To byste měl vědět vy," řekl Pietro. Nemohl tušit, že v průběhu uplynulé čtvrt hodiny neměl druhý podasistent Mikulka ve svém těle hlavní velení. A že vtělenou mysl operátora Slavomíra "Pióna" Solíka silně rozrušila nejen samotná činnost laboratoře, ale především některé výsledky výzkumů.

"Otázka je," prohlásil patron Hajda, "jestli vás mám zastřelit rovnou, nebo vás předtím ještě trochu mučit." Benedikta obešla hrůza. Sebevětší fyzické útrapy by se sice ani v nejmenším nedotkly skutečného těla, ale díky dokonalým smyslovým vjemům by si mozek prožil veškerou bolest, která by s nimi byla spojena. Pravděpodobně by skončil s trvalým poškozením. Pokud by to vůbec přežil. Průvodce se může kdykoli vrátit sám. Ale návštěvník se vrací automaticky po vypršení časového limitu. Odpojení před limitem musí být provedeno zvenčí...

Pavčina zamračeně olizovala lžičku. Zmínka o mučení ji očividně přiměla k zamyšlení.

"Těžké rozhodování," mnul si patron Hajda bradu. "Nu, ať rozhodne náhoda. Hodím si slivokorunou." Vytáhl minci. "Hlava - zastřelení. Gryf - mučení."

Pozornost všech se soustředila na minci. Benedikt však kromě toho věnoval krátký pohled nejbližšímu koutu. Za ztepilou nymfou ze světlého mramoru zachytil koutkem oka cosi červeného.

Mince dopadla.

V témže okamžiku se Benedikt vrhl do kouta.

Ať už byl vývoj společnosti, dirigovaný kreativními programy, sebekrkolomnější, v jednom se vzniklé světy shodovaly dokonale - hasicí přístroje byly vyvíjeny tak, aby jejich obsluha byla co nejjednodušší a co nejrychlejší. Na vytržení přístroje z úchyty, odtržení plomby a otevření ventilu stačily Benediktovi pouhé čtyři vteřiny.

Strážci nestříleli bez rozkazu. A Hajda se věnoval minci.

"Gryf," stačil ještě říct, než ho do obličeje zasáhl proud hasicí pěny. Okamžitě se rozeřval. Hasicí pěna - na rozdíl od mrkve - není příliš zdravá na oči. Benedikt strhl proud pěny stranou a strážcům, zvolna chápajícím, že se budou muset obejít bez rozkazu, nezbylo, než střílet naslepo. První salva zasáhla mramorovou nymfu a zrcadla na stěně za ní. Benediktovi se do zad zaryla smršť střepů.

Pavčina měla dost rozumu, aby alespoň zalezla pod stůl.

Těsně poté byl nedojedený zmrzlinový pohár smeten ze stolní desky výstřelem jednoho ze strážců, kterému došlo, že útočník zřejmě nezůstane na jednom místě. Ke stejnému závěru brzy dospěli i ostatní. Několik dávek z automatu zasáhlo psací stůl. Obrazovky explodovaly v oblaku skleněného prachu. Hajda přestal křičet.

Benedikt naznačil Pavčině, ať zůstává při zemi. Doplazil se k ní a pokusil se jí vysvětlit, že se musí doplížit ke dveřím v místnosti se simulační aparaturou. Pavčina chtěla něco říct, ale nezmohla se ani na slovo, jen široce otevírala pusou. Benedikt ji musel ke dveřím napůl odtáhnout, zatímco jim nad

hlavami rachotila střelba a ze zdí se sypala omítka a střepy.

Oslepený pobočník se připletl přímo před ústí hlavně -výstřel ho odhodil do kamenné náruče jednoho obzvláště roztouženého aktu.

Nikoho ze strážců naštěstí stále nenapadlo, že by mohl zamířit pod úroveň pasu. Byli už ovšem ve stavu, kdy po nich nebylo možné chtít něco jako taktické úvahy.

Ještě než zmizeli v chodbě, Benedikt zahlédl, že jeden strážce vystřílel zásobník, zahodil samopal a sáhl k pasu pro granát.

Benedikt chytil Pavlínu za rukáv a vlekl ji chodbou pryč.

"Kde je Dalimil?" dožadovala se.

"V bezpečí." Ani netušil, jak ho napadlo říct právě tohle. Bylo to prostě přesně to, co se v podobných situacích říká. Snažil se nevnímat střepy v zádech a táhl Pavlínu dál. Rukáv začínal praskat ve švech.

Za ohybem chodby se srazili se strážcem, spěchajícím opačným směrem. Okamžitě sáhl po zbrani, ale Benedikt byl rychlejší.

Vrazil mu do nosu ústí služební pistole.

"Jsi prašivý stvořenec," oznámil mu poněkud udýchaně, ale přece jenom dostatečně výhružně. "Zavirovaná hromada dat. Virtuální bastard. Uděláš, co ti řeknu, jinak..."

Podzemím otrásl výbuch. Světla v chodbě zhasla. Pavlína vyjekla.

"Na mě něco cáklo," žalovala vzápětí.

Benedikt si uvědomil, že leknutím stiskl spoušť. "Ehm... ti zdejší drsoňové jsou neschopní jako akční herci..." Rány na zádech těla velitele ochranky ho nesnesitelně pálily.

Odněkud zdálky zadunělo několik kovových úderů a pak se rozhostilo ticho.

"Zajímalo by mě, jak to tady vlastně funguje... no," vzpamatoval se Benedikt, "zdá se, že jsme z nejhoršího venku. Časový limit pobytu sice ještě není u konce, ale myslím, že už máme dost dojmů, abychom pomýšleli na návrat."

"Ta pěna svědí," stěžovala si Pavlína. "A urval jste mi rukáv."

"Vaše reálné tělo je nepoškozené. Teď chvíli vyčkejte na místě, nic nedělejte, nikam nechoďte a nebojte se. Já se vrátím do centra a odpojíme vás. Ano?"

"Ano..."

Benedikt se soustředil a v příštím okamžiku už s úlevou strhával z hlavy neuropřilbu. V řídicí místnosti bylo rušno.

"Lubore," překřičel Slavomíra, který horlivě líčil, co zjistil při kontrole tematické rezervy. "Ať děvčata opatrně odpojí ty lidi ze sedmadvacítky a ať se jich ujmou. Měla by jim nějak vynahrudit zkrácený pobyt. Ať jim vrátí část peněz, nebo ať je pozvou na zmrzlinu, co já vím, nech to na nich."

"Jasně."

Benedikt si vydechl. Když Slavomír skončil, doplnil jeho líčení shrnutím průběhu nultého stupně nouzového stavu.

"No," ujal se slova Kamil. "Je to průser, ale není neřešitelný."

Především - SIMOS dvacet sedm se musí vytvořit úplně znova.

Takže ho, Lubore, pro dnešek už zablokuj.

Dneska ještě dokončíme směnu, ale až zavření, hodíme SIMOSy do generálky. Je třeba zkontrolovat kreační bloky. Dále bych navrhoval vyházet tematické rezervy. Snížíme tak zatížení, a tím i riziko selhání. No a do budoucna bysme měli zvážit citlivost vjemů. Zvláště s tou bolestivostí bysme měli něco udělat; když se něco zvrtně, nebudeme mít takové nervy z toho, že nám návštěvník zkolabuje bolestí."

"Dvacet sedmičku jsem neutralizoval," ozval se Lubor. "A nechal vyřadit z nabídky."

"Šikulka." Kamil se pohodlně rozvalil na židli. "Takže si dáme polední pauzu, než pan velký šéf proškolí další várku."

"Ale... ale...", vyskočil Slavomír. "Mělo by se ověřit... prověřit... jestli nám SIMOSy opravdu lezou do mozků..." "Uklidni se, prosím tě. Nebudeme přece rozebírat nějaké bláboly simulovaného vědátora."

"Samí vyvinuli SIMOSy tak, že fungují. Co když..."

"Vždyť je to nesmysl. Kdyby se ti něco změnilo ve vnímání, nemohl bys dál žít ve světě, který zůstal nezměněný. Skutečný svět je pořád stejný, pochop to!"

"No fakt, no," přitakal Simon.

"Co když ale...", ozval se od pultu H Ctirad, který dosud nepromluvil, jen zděšeně naslouchal. "Co když ne. Berkeley přece říká, že vnější svět není nic jiného, než naše představy o něm. Být znamená *být vnímán*. Realita je totéž jako obsah našeho vědomí. Takže když se změní paměť, a tím i obsah vědomí..."

"To už je úplná... kdo to vůbec je, ten Berkeley?"

"To nemyslíš vážně? Na náměstí ti stojí Berkeleyova univerzita a ty koukáš, jako bys..."

"Počkat!" vpadl Benedikt. "Kde by se na Vsetíně vzala univerzita? Chemická průmyslovka, ta tu stojí už staletí, ale-"

"Stavební průmyslovka, ne?"

"Chemická! Vsetínské gumárny si přece nebudou vyživovat stavaře!"

"Šílíte? Copak tady..."

"Ticho!" zařval Kamil.

A bylo ticho. Všichni přítomní se navzájem měřili mírně nepřítomnými pohledy.

Kamil sebral Benediktovi z pultu noviny. Zalistroval v nich.

Potom je nechal sklouznout na podlahu. "Spojené státy italské válčí o Gibraltar," zašeptal se zavřenýma očima. "Anglické jednotky se odmítají stáhnout z Kanady. Václav Havel jmenován do funkce ministra financí..."

Operátoři se vrhli jeden ke druhému a navzájem si rvali z rukou noviny; noviny, které si koupili cestou do práce -každý ve svém světě.

Pavlaína měla pocit, že si za své peníze užila dost, a tak ani na žádné finanční kompenzaci netrvala. Ale pohár na účet podniku neodmítla. Už proto ne, že byl s čokoládovou polevou.

Dalimil Pavlíně barvitě popsal průběh výslechu, kterému byl podroben poté, co ho předběžně zadrželi, a ačkoli jí trochu záviděl, že zažila větší drama, i on byl vcelku spokojen.

"Určitě zase přijdeme," ujistil uvaděčku, když se zvedali k odchodu.

Ve vstupní hale řečnil pan ředitel k další skupině zájemců.

"Jak jistě víte," říkal zrovna, "v roce devatenáct set osmdesát byl spáchán vražedný útok na Johna Lennona. Říkáte si, že jeho výsledek nemůže mít na historii valný vliv... v tom případě vám doporučuji SIMOS třicet devět, který ukazuje svět, v němž Lennon pokus o vraždu nepřežil..."

"Tam bysme se mohli podívat příště," navrhla Pavlína. Dalimil přikývl.

Zamířili k východu.

ilustroval Jan Štěpánek